

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1185

[Total No. of Pages : 2

[4963] Ext. - 501

S.Y. B.Com.

BUSINESS COMMUNICATION

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Communication? Explain nature and principles of Business Communication. **[20]**

OR

What is Non-Verbal Communication? Explain the merits and demerits of Non-Verbal communication.

Q2) What is Listening? Explain various type of Listeners. **[20]**

OR

What do you mean by business letter? Explain the physical apperance of Business letter.

Q3) a) Write a Complaint letter to Sales Manager, R. K. Electronics Ltd, Pune, about received damaged goods. **[10]**

OR

Write an Appointment letter from Swagat Traders, Karad to Mr. Santosh Bhosale, Pune as he is appointed as Sales Manager.

b) Draft a Sales letter to promote the Sale new Motar Car in the Market.**[10]**

OR

Write a circular letter to their clients from Ashok Patel and company, Jalgown for shifting of office in new place.

P.T.O.

Q4) What is Social Media Network? Describe the role of various sources of Social Media Network. **[20]**

OR

What is an office order? Explain the essential points while drafting office order.

Q5) Write short notes (Any four) : **[20]**

- a) Group discussion
- b) Office memo
- c) Sources of status enquiry
- d) Series of collection letters
- e) E-mail
- f) E.C.S.

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

P1187

[Total No. of Pages : 2

[4963] Ext. - 503

S.Y. B.Com.

BUSINESS ECONOMICS - II (MACRO)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No. 1 is compulsory.*
- 2) *Attempt any 'Five' from question No. 2 to 8.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*
- 4) *Draw neat diagram wherever necessary.*

Q1) Define macro Economics. Explain the scope significance & limitations of macro Economics. [20]

Q2) What is the credit control? Explain the quantitative and auditative credit controls of Central Bank. [16]

Q3) Explain the causes and effects of Deflation. [16]

Q4) Critically examine the Cash Balance approach of value of money. [16]

Q5) Explain the monetary and fiscal measures to control Trade cycles. [16]

Q6) Answer in brief : [16]

- a) Explain the circular flow of national Income (Two sector model).
- b) Explain the cause of increasing public expenditure.

Q7) Explain the keynesian criticism on classical employment theories. [16]

Q8) Write short notes : [16]

- a) Difficulties in measuring National Income.
- b) Principle of maximum Social Advantage (Dr. Dalton's Approach)

P.T.O.

Total No. of Questions : 8]

P1187

[4963] Ext. - 503

S.Y. B.Com.

BUSINESS ECONOMICS - II (MACRO)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) प्रथम प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते 8 यापैकी कोणताही पाच प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) आवश्यकता असेल तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्रश्न 1) समग्रलसी अर्थशास्त्राची व्याख्या द्या. समग्रलसी अर्थशास्त्राची व्याप्ती महत्व व मर्यादा स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 2) पतनियंत्रण म्हणजे काय ? मध्यवर्ती बँकेची स्विकारलेली पतनियंत्रणाची संख्यात्मक व गुणात्मक साधने स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 3) चलनवाढीची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 4) पैशाच्या मुल्यासंबंधीच्या रोख शिल्लक दृष्टीकोनाचे टिकात्मक परीक्षण करा. [16]

प्रश्न 5) व्यापार चक्र नियंत्रणाची चलनविषय व राज्यकोणियी साधने स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 6) थोडक्यात उत्तरे द्या. [16]

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाचा चक्राकार प्रवाह स्पष्ट करा. (दोन क्षेत्र प्रतिमान)

ब) सार्वजनिक खर्च वाढीची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) सवातन रोजगार सिद्धान्तावरील केन्स यांनी केलेल्या टिका स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 8) टिपा लिहा. [16]

अ) राष्ट्रीय उत्पन्न मापनातील अडचणी.

ब) डॉ. डाल्टन यांचे महत्तम समाजिक लाभाचे तत्व.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1188

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 504

S.Y. B.Com.

BUSINESS MANAGEMENT

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Business Ethics. Explain the detail scope and principles of Business Ethics. **[20]**

OR

Define motivation. Explain characteristics and importance of Motivation.

Q2) What do you mean by delegation of authority? Explain various principles of delegation of authority. **[20]**

OR

Define staffing. What are the nature & importance of staffing.

Q3) What do you mean by the term 'Scientific management'? Explain the scientific contribution of F.W. Taylor in the development of scientific management thought. **[20]**

OR

What is Decision making? Explain the various steps in Decision making.

Q4) Explain the barriers to communication and suggest the remedies to overcome the barriers. **[20]**

OR

Define control. Explain the characteristics and steps in the process of control.

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Four) :

[20]

- a) Levels of planning
- b) Need of Co-ordination
- c) Management of change
- d) Essential qualities of leadership.
- e) Features of Management.
- f) process of Disaster management.

Total No. of Questions : 5]

P1188

[4963] Ext. - 504

S.Y. B.Com.

BUSINESS MANAGEMENT

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) व्यावसायिक नितिमत्ता म्हणजे काय ? व्यावसायिक नितिमत्तेची व्याप्ती व तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

अभिप्रेरणेची व्याख्या द्या. अभिप्रेरणेची महत्व व वैशिष्ट्ये सांगा.

प्रश्न 2) अधिकार प्रदान म्हणजे काय ? अधिकार प्रदानाची तत्वे स्पष्ट करा. [20]

किंवा

कर्मचारी नियुक्ती म्हणजे काय ? कर्मचारी नियुक्तीचे स्वरूप व महत्व सांगा.

प्रश्न 3) शास्त्रीय व्यवस्थापन म्हणजे काय ? एफ. डब्ल्यु. टेलर यांचे शास्त्रीय व्यवस्थापना मधील योगदान स्पष्ट करा. [20]

किंवा

निर्णय म्हणजे काय ? निर्णय प्रक्रियेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) संदेशवहनातील अडथळे सांगुन, संदेशवहनातील अडथळे दूर करण्यासाठीच्या उपाय योजना सुचवा. [20]

किंवा

नियंत्रण म्हणजे काय ? नियंत्रणाची वैशिष्ट्ये व नियंत्रणाच्या प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) नियोजनाच्या पातळ्या
- ब) समन्वयाची आवश्यकता
- क) बदलाचे व्यवस्थापन
- ड) नेतृत्वासाठी लागणारे आवश्यक गुण
- इ) व्यवस्थापनाची वैशिष्ट्ये
- फ) आपत्ती व्यवस्थापनाची प्रक्रिया

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1189

[Total No. of Pages : 3

[4963] Ext. - 505

S.Y. B.Com.

ELEMENTS OF COMPANY LAW

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*

Q1) Define “Company”. Explain the salient features of Company’s Amended Act 2013. **[20]**

Q2) What is “Articles of Association of Company? Explain the contents of Articles of Association of Company. **[20]**

OR

Explain in detail the various stages in formation of Company.

Q3) a) What is E-Governance? Explain the Advantages of E-Governance. **[10]**
b) Distinction between managing Director and Manager. **[10]**

OR

a) Explain the social Responsibility of company. **[10]**
b) Explain the provisions of section 253 to 269 of Amended company Act 2013 regarding revival and re-habilitation of sick companies. **[10]**

Q4) Explain in detail the powers, duties and liabilities of Director. **[20]**

P.T.O.

Q5) Write short notes on (Any two) :

[20]

- a) E-filing
- b) Whole Time Director
- c) Provisions for valid Meeting
- d) Compulsory winding up of Company

Total No. of Questions : 5]

P1189

[4963] Ext. - 505

S.Y. B.Com.

ELEMENTS OF COMPANY LAW

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.
-

प्रश्न 1) 'कंपनी' व्याख्या द्या. कंपनी कायदा 2013 च्या अधिनियमाची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 2) कंपनीची नियमावली म्हणजे काय ? कंपनीच्या नियमावलीतील मजकूर स्पष्ट करा. [20]

किंवा

कंपनी स्थानेच्या विविध अवस्था सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) इ-गव्हर्नन्स म्हणजे काय ? इ-गव्हर्नन्सचे फायदे स्पष्ट करा. [10]

ब) व्यवस्था संचालक व व्यवस्थापक यातील फरक स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अ) कंपनीची सामाजिक जबाबदारी स्पष्ट करा. [10]

ब) कंपनी अधिनियम 2013 या कायद्यातील कलम 253 ते 269 नुसार आजारी कंपन्यांची पुनर्रचना आणि पुनरुज्जीवन थोडक्यात स्पष्ट करा. [10]

प्रश्न 4) संचालकांचे अधिकार कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या सविस्तर स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

अ) इ-फायलिंग

ब) पूर्ण वेळ संचालक

क) वैध सभेच्या तरतूदी

ड) कंपनीचे सक्तीचे समापन

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1190

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 506
S.Y. B.Com. (Paper - I)
BUSINESS ADMINISTRATION
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) All questions carry equal marks.*

Q1) Define Joint Stock Company. State the merits and demerits of Joint Stock Company. **[20]**

OR

Define Administration. Explain the functions of Administration. **[20]**

Q2) Explain the factors affecting the Plant location of business unit. **[20]**

OR

Explain the components of external business environment. **[20]**

Q3) a) Explain the measures to boost productivity. **[10]**

b) State the objectives and importance of Quality Control. **[10]**

OR

a) State the advantages and disadvantages of Business Process Outsourcing. **[10]**

b) What are the consequences of Liberalisation? **[10]**

Q4) Explain the various laws affecting the operations of Business in India. **[20]**

OR

What is Industrial Sickness? Explain the causes of Industrial Sickness. **[20]**

P.T.O.

Q5) Write short notes on: (Any four) :

[20]

- a) Board of Industrial and Financial Reconstruction (BIFR)
- b) ISO 9000
- c) Social Responsibility
- d) Globalisation
- e) Aids to trade
- f) Limited liability Partnership

Total No. of Questions : 5]

P1190

[4963] Ext. - 506
S.Y. B.Com. (Paper - I)
BUSINESS ADMINISTRATION
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) संयुक्त भांडवली संस्थेची व्याख्या लिहा. संयुक्त भांडवली संस्थेचे फायदे आणि तोटे लिहा. [20]

किंवा

प्रशासनाची व्याख्या लिहा. प्रशासनाची कार्ये स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 2) व्यवसायाच्या स्थाननिश्चितीवर प्रभाव पाडणारे घटक स्पष्ट करा. [20]

किंवा

व्यवसाय संस्थाबाह्य पर्यावरणाचे घटक स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 3) अ) उत्पादकता वाढीचे उपाय स्पष्ट करा. [10]

ब) गुणवत्ता नियंत्रणाचे उद्देश आणि महत्त्व लिहा. [10]

किंवा

अ) बाह्य संसाधनाद्वारे व्यावसाय प्रक्रियेचे फायदे आणि तोटे लिहा. [10]

ब) उदारीकरणाचे परिणाम कोणते ते लिहा. [10]

प्रश्न 4) भारतामध्ये व्यवसाय करीत असताना परिणाम करणारे विविध कायदे स्पष्ट करा. [20]

किंवा

औद्योगिक आजारपण म्हणजे काय ? औद्योगिक आजारपणाची कारणे स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 5) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) औद्योगिक आणि वित्तीय पुनर्रचना मंडळ (BIFR)
- ब) आय. एस. ओ. 9000
- क) सामाजिक जबाबदारी
- ड) जागतिकीकरण
- इ) व्यवसाय पुरक साधने
- फ) भागीदारी संस्थेची मर्यादित जबाबदारी

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1191

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 507

S.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE (Special Paper - I)

Indian Banking System - I

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the role of Banking System in Indian Economy. **[20]**

Q2) Explain the Functions and Progress of NABARD. **[20]**

OR

Explain the progress and performance private sector Banks in India after 1969.

Q3) a) State the progress of State Bank of India. **[10]**

b) State the progress of Regional Rural Banks. **[10]**

OR

a) What are the functions of primary Agricultural co-operative credit societies?

b) State the recommendations of Narshimhan Committee — 1(1991).

Q4) Explain the functions of Reserve Bank of India. **[20]**

P.T.O.

Q5) Write the Short Notes on (any two) :

[20]

- a) Urban co-operative Banks.
- b) Management of Non Performing Assts (NPA's).
- c) Principles of co-operation.
- d) Debt Recovery Tribunal.

Total No. of Questions : 5]

P1191

[4963] Ext. - 507

S.Y. B.Com.

BANKING AND FINANCE (Special Paper - I)

Indian Banking System - I

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील बँक प्रणालीची भूमिका स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 2) नाबार्डची कार्ये आणि प्रगती स्पष्ट करा. [20]

किंवा

सन 1969 नंतरच्या काळातील भारतातील खाजगी क्षेत्रातील बँकांची प्रगती व कामगिरी स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) स्टेट बँक ऑफ इंडियाची प्रगती सांगा. [10]

ब) प्रादेशिक ग्रामीण बँकांची प्रगती सांगा. [10]

किंवा

अ) प्राथमिक सहकारी कृषी पतसंस्थांची कार्ये कोणती आहेत ?

ब) नरसिंहम समिती - I (1991) च्या शिफारशी सांगा.

प्रश्न 4) भारतीय रिझर्व्ह बँकेची कार्ये स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[20]

- अ) नागरी सहकारी बँका.
- ब) निष्क्रीय मालमत्ता व्यवस्थापन.
- क) सहकाराची तत्त्वे.
- ड) कर्जवसूली न्यायधिकरण.

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1192

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 508

S.Y. B.Com.

BUSINESS LAWS AND PRACTICES - I

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the following Terms under The Law of Insurance : **[20]**

- a) Insured
- b) Insurance Premium
- c) Double Insurance
- d) Re-insurance

Q2) What is Marketing Board? Explain the functions and powers of state Marketing Board. **[20]**

OR

Explain the term 'Life Insurance Policy'. Describe the procedure of Life Insurance Policy.

Q3) a) State the difference between Life Insurance and Fire Insurance. **[10]**
b) Describe the principles of Marine Insurance Policy. **[10]**

OR

- a) Define 'Partnership' under partnership Act-1932 and explain the Reconstitution of partnership firm.
- b) Explain the concept of "Closure and Re-starting" under the Industrial Dispute Act. 1947.

P.T.O.

Q4) Define 'Co-operative Society' under Maharashtra Co-operative Societies Act. 1960 and explain its features. **[20]**

Q5) Write short notes on (Any two) : **[20]**

- a) Contract of Fire Insurance.
- b) Registration procedure of Co-operative society.
- c) 'Layoff and Retrenchment' under Industrial Dispute Act. 1947.
- d) Features of Partnership.

Total No. of Questions : 5]

P1192

[4963] Ext. - 508

S.Y. B.Com.

BUSINESS LAWS AND PRACTICES - I

(2013 Pattern) (Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) विमा कायद्यानुसार पुढील संकल्पना स्पष्ट करा. [20]

- अ) विमा कंपनी / विमाकार
ब) विमा हप्त
क) दुहेरी विमा
ड) पुनर्विमा

प्रश्न 2) पणन मंडळ म्हणजे काय ? राज्य पणन मंडळाची कार्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा. [20]

किंवा

जीवन विमा ही संकल्पना स्पष्ट करा. जीवन विमा उतरविण्याची कार्यपद्धती विशद करा.

प्रश्न 3) अ) जीवन विमा आणि अग्नीविमा यांतील फरक स्पष्ट करा. [10]

ब) सागरी विम्याची तत्वे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

अ) भागीदारी कायदा 1932 अन्वये 'भागीदारी' ची व्याख्या सांगा आणि भागीदारी संस्थेची 'पुनर्रचना' स्पष्ट करा.

ब) औद्योगिक विवाद कायदा 1947 नुसार "उद्योगव्यवसाय बंद करणे व पुन्हा सुरू करणे" ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा 1960 नुसार 'सहकारी संस्थेची' व्याख्या सांगून तिची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

अ) अग्नीविमाकरार

ब) सहकारी संस्थेची नोंदणीची कार्यपद्धती.

क) औद्योगिक विवाद कायदा 1947 अन्वये "कामबंदी आणि कामगार कपात".

ड) भागीदारीची वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

P1193

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 509

S.Y. B.Com.

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

(2013 Pattern) (Special Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No. 1 is compulsory.*
- 2) *Solve any five questions from the remaining questions.*

Q1) Explain the main provisions of Bombay provincial Co-operative societies Act 1925. **[20]**

Q2) Explain the need and objectives of Multistate Co-operative Societies Act **[16]**

Q3) Explain the provisions of Maharashtra State Co-operative Societies Act. 1960 regarding Management and Supervisions of Co-operatives. **[16]**

Q4) Explain the progress and problems of sugar factories in India. **[16]**

Q5) Discuss the comparative features of individual approach and group approach of rural development. **[16]**

Q6) Give a brief outline of thought and work of Mahatma Gandhi in rural development. **[16]**

P.T.O.

Q7) Explain the role of Panchayat Raj System in rural development in India. **[16]**

Q8) What is Globalisation? Explain it's effects on rural development in India. **[16]**

Q9) Explain the views and work of Dr. Dhananjayrao Gadgil in rural development. **[16]**

Total No. of Questions : 9]

P1193

[4963] Ext. - 509

S.Y. B.Com.

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

(2013 Pattern) (Special Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 सोडविणे आवश्यक आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 9 पैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) मुंबई इलाखा सहकारी संस्था कायद्याच्या प्रमुख तरतुदी स्पष्ट करा. [20]
- प्रश्न 2) बहुराज्य सहकारी संस्था कायद्याची गरज आणि उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायदा, 1960 मधील सहकारी संस्थाचे व्यवस्थापन आणि पर्यवेक्षण संबंधी तरतुदी स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 4) भारतातील सहकारी साखर कारखान्यांची प्रगती आणि समस्या स्पष्ट करा. [16]
- प्रश्न 5) ग्रामीण विकासाच्या वैयक्तिक दुष्टीकोन आणि गट दुष्टीकोनाच्या तुलनात्मक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. [16]
- प्रश्न 6) महात्मा गांधी यांच्या ग्रामीण विकासासंबंधी विचार आणि कार्याची थोडक्यात रुपरेषा द्या. [16]

प्रश्न 7) भारतातील ग्रामीण विकासातील पंचायत राज व्यवस्थेची भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 8) जागतिकीकरण म्हणजे काय ? भारतातील ग्रामीण विकासावरील त्याचा परिणाम स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 9) डॉ. धनंजयराव गाडगीळ यांचे ग्रामीण विकासातील कार्य आणि दुष्टीकोन स्पष्ट करा. [16]

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

P1194

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 510

S.Y. B.Com.

**COST AND WORKS ACCOUNTING (Paper - I)
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) a) Fill in the blanks :

[5]

- i) _____ helps the management in decision making.
- ii) Job _____ is the assessment of the relative worth of jobs within a company.
- iii) Maintaining attendance register is the most simple and economical method of _____ .
- iv) _____ costs are objective in nature.
- v) Lubricant used in factory workshop is the example of _____ materials.

b) State whether the following statements are True or False :

[5]

- i) Bin card is maintained by store keeper.
- ii) High labour turnover indicates instability of work force.
- iii) Sales Promotion charges are the part of factory overheads.
- iv) The cost which is allocated to a cost centre is a direct cost.
- v) Under Piece rate system, a worker is paid a fixed amount per unit produced irrespective of the time taken.

P.T.O.

Q2) Explain the origin, objectives, Advantages and limitation of Cost Accounting. **[20]**

OR

a) Explain the use of computers in stores Accounting. **[10]**

b) List the advantages and disadvantages of piece Rate system of wages. **[10]**

Q3) Write short notes on (any four) : **[20]**

a) Advantages of centralised stores.

b) ABC Analysis

c) Job Analysis

d) Direct Costing

e) Duties of store keeper

f) Causes of labour Turnover

Q4) a) Following is the information of 'Original Industries, Amravati' for the year ended on 31st March 2015. **[15]**

Opening stock of Raw material	62400
Purchase of Raw material	259000
Bad debts written off	9100
Travelling agent expenses	10780
Depreciation to office	420
Rent & Insurance of factory	11900
Productive wages	167400
Directors Fees	8400
General expenses	4760
Gas & water of factory	1680
Travelling expenses - Sales	2940
Sales	600000
Managers salary	15000

(2/3 to Factory & 1/3 to office)

Depreciation to Plant & Machinery	18200
Discount allowed	4060
Repairs to plant & machinery	6230
Carriage outward	6200
Direct expenses	10010
Office Rent	2800
Closing stock of Raw material	87920

Prepare a cost sheet showing :

- i) Cost of material consumed
 - ii) Prime Cost
 - iii) Factory Cost
 - iv) Cost of Production
 - v) Total Cost
 - vi) Profit / Loss
- b) Annual consumption of the material is Rs. 180. The ordering Cost is Rs. 2 per order. Price per unit of material is Rs. 0.32. Storage cost is 25% per annum of stock Value.

Compute Economic order Quantity. [5]

- Q5) a)** From the following information to material - A045 of national Industries, Prepare a stores Ledger Account for the month of March 2016 on the basis of weighted Average method. [10]

- 1 Purchased 100 units @ Rs. 10.
- 2 Purchased 200 units @ Rs. 10.20
- 5 Issued 250 units
- 7 Purchased 300 units @ Rs. 10.50
- 10 Purchased 200 units @ Rs. 10.80
- 13 Issued 200 units
- 18 Issued 200 units
- 20 Purchased 100 units @ Rs. 11.00
- 28 Issued 150 units

- b) The opening stock of material with Amit Industries was of Rs. 10,000 and closing stock amounted to Rs. 6,000. The company made Purchases of Rs. 52,000 during the period. Compute the Inventory Turnover Ratio and Inventory Turnover period considering 366 days in a given period. [10]

Q6) Time Allotted to Complete a job → 50 hours Job is completed in 48 hours. The rate per hour is Rs. 10. Compute the earnings under halsey premium plan of 50% sharing and Rowan premium plan. [10]

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1195

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 511

S.Y. B.Com.

STATISTICS

Business Statistics (Special Paper - I)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.
- 3) Use of statistical tables and calculator is allowed.

Q1) Attempt any five of the following :

[2 each]

- a) Given $N = 50$, $(\alpha) = 28$, $(B) = 30$, $(\alpha\beta) = 13$, find (AB) .
- b) What do you mean by an attribute?
- c) Give any two illustrations of a time series in real life.
- d) State the components of time series.
- e) State the utility of life table.
- f) Given $T_{52} = 52$, $l_{52} = 41$, find expectation of life at age 52 (e°_{52}).
- g) Given $\alpha = 0.4$, Estimate the profit for the year 2012 using exponential smoothing method for

Year	Profit(in crores)
2011	6.6
2012	8.2

Q2) Attempt any four of the following :

[5each]

- a) The following is the information on literacy and mannered people.

Employed graduates = 286

Unemployed graduates = 48

Employed un-graduates = 450

Unemployed un-graduates = 216

Determine coefficient of association between Employment and Education.

P.T.O.

- b) Given $r_{12} = 0.59$, $r_{13} = 0.46$ and $r_{23} = 0.77$, find $r_{23.1}$ and $R_{2.13}$
- c) Fill in blanks in the following table marked by? sign.

Age	l_x	d_x	q_x	p_x	L_x	T_x
56	45139	?	?	?	?	691422
57	43729	-	-	-	-	?

- d) Define the terms:
- Negative class of frequency
 - Additive model of time series
 - Second degree curve
- e) Write the equations of three planes of regression with variables X, Y and Z. State any two real situations from multiple regression.
- f) Compute the CDR and STDR for two population A and B taking population A as standard population.:

Age group	A		B	
	Population	Deaths	Populations	Deaths
Under 10	900	12	800	32
10-20	1500	8	3000	12
20-60	4500	38	4800	48
Above 60	600	30	1400	42

Q3) Attempt any four of the following :

[5 each]

- a) Obtain the dual problem of the following L.P.P.

$$\text{Minimize } Z = 3X_1 + X_2$$

Subjected to constraints:

$$X_1 + X_2 \geq 1$$

$$2X_1 + 3X_2 \geq 2$$

$$X_1, X_2 \geq 0$$

- b) Describe seasonal variation' from time series.

- c) Write the procedure of finding optimal solution to an assignment problem of minimization type objective function.
- d) Fit a trend line to the following data by least square method.

Year	1998	1999	2000	2001	2002
Production	12	20	28	32	50

- e) Obtain initial basic feasible solution using Matrix Minima method for following transportation problem.

Markets→ Sources↓	D ₁	D ₂	D ₃	D ₄	Supply
O ₁	19	30	50	10	7
O ₂	70	30	40	60	10
O ₃	40	8	70	20	18
Demand	5	8	7	15	

Also find the corresponding transportation cost.

- f) Solve the minimal assignment problem whose effectiveness matrix is :

	I	II	III	IV
A	2	3	4	5
B	4	5	6	7
C	7	8	9	8
D	3	5	8	4

Q4) Attempt any two of the following : **[10 each]**

- a) Given $N = 1800$, $(A) = 850$, $(B) = 780$, $(C) = 326$, $(A\beta\gamma) = 200$, $(A\beta C) = 94$, $(\alpha BC) = 72$, $(ABC) = 50$. Find all the remaining third order class frequencies.
- b) Find 3 - yearly moving average of the number of students studying in a college shown below :

Year	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
No.of Students	33	31	35	39	40	40	41	41	40	43

Also plot trend values with original observations on same graph.

- c) Obtain the initial simplex tabular for
 Maximize $Z = 4X + 10Y$
 Subjected to,
 $2X + Y \leq 50$
 $2X + 5Y \leq 100$
 $2X + 3Y \leq 90$
 $X, Y \geq 0.$

Q5) Attempt any two of the following : [15 each]

- a) Given the following information find equation of plane of regression of X_3 on X_1 and X_2 .

Variable	Mean	SD	Correlations
X_1	6.8	1	$r_{12} = 0.60$
X_2	7	0.8	$r_{13} = 0.70$
X_3	74	9	$r_{23} = 0.65$

- b) Calculate G.F.R., T.F.R., G.R.R. and N.R.R. for the following data.

Age group (in years)	No. of Women (in 000)	No. of live Male Births	No. of live Female Births	Survival Rate
15-19	25	400	400	0.96
20-24	20	1300	1100	0.94
25-29	18	1100	900	0.92
30-34	15	700	800	0.90
35-39	12	200	300	0.88
40-44	6	65	55	0.81
45-49	4	6	4	0.83

- c) Following is the basic feasible solution of certain transportation problem.

Markets→ Sources↓	D_1	D_2	D_3	Supply
O_1	2 (5)	7	4	5
O_2	3 (2)	3 (2)	1 (4)	8
O_3	5	4 (7)	7	7
O_4	1	6	2 (14)	14
Demand	7	9	18	34

Is this solution optimal? If not find optimal solution using MODI method.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1196

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 512

S.Y. B.Com.

BUSINESS ENTREPRENEURSHIP

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define the term 'Entrepreneur' and 'Entrepreneurship'. Distinguish between 'Self Employment and Entrepreneurship. **[20]**

OR

Explain the Entrepreneurial Career of Sahkar Maharshi Bhausaheb Santuji Thorat, Sangmner.

Q2) Explain the terms Creativity and Innovation. State the Do's & Don'ts of Innovation. **[20]**

OR

What is 'Business Ethics'? Explain the nature and principles of Business Ethics.

Q3) a) Write a detail note on Entrepreneurial Behaviour and Entrepreneurial Motives. **[10]**

OR

Define the term 'Social Responsibility'. Explain the Social Responsibilities of Business towards Government & Society.

b) What is 'Business Process Outsourcing'? Explain its advantages. **[10]**

OR

Write a detail note on Group Entrepreneurship.

P.T.O.

Q4) State the Opportunities to Service Industry in rural & urban areas. [20]

OR

What is 'Franchising'? State the advantages of Franchising Business to the Franchisee and Franchisor.

Q5) Write short notes (Any four) : [20]

- a) Need of Entrepreneurship
- b) Contribution of Dr. Vitthalrao Vikhe Patil
- c) Nature & Scope of Self Help Group
- d) Social & Political challenges in Entrepreneurship Development.
- e) Types of Service Industry
- f) Importance of Self Help Group

Total No. of Questions : 5]

P1196

[4963] Ext. - 512

S.Y. B.Com.

BUSINESS ENTREPRENEURSHIP

(2013 Pattern) (Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) उद्योजकता आणि उद्योजक संज्ञेची व्याख्या द्या. स्वयंरोजगार व उद्योजकता यातील फरक स्पष्ट करा. [20]

किंवा

सहकार महर्षी भाऊसाहेब संतुजी थोरात, संगमनेर, यांची उद्योजकिय कारकिर्द स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) नवनिर्मिती व निर्मिती क्षमता संज्ञा स्पष्ट करा. नवनिर्मिती करताना कोणत्या गोष्टी आवर्जून कराव्यात आणि कोणत्या गोष्टी टाळाव्यात ते सांगा. [20]

किंवा

व्यवसाय नितिमुल्य म्हणजे काय ? व्यवसाय नितिमुल्य यांचे स्वरूप आणि तत्वे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अ) उद्योजकिय प्रेरणा व उद्योजकिय वर्तन यावर सविस्तर टीप लिहा. [10]

किंवा

सामाजिक जबाबदारी संज्ञेची व्याख्या द्या. सरकार व समाजाप्रती व्यवसायाची सामाजिक जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

ब) बाह्य स्रोतार्थ व्यवसाय प्रक्रिया म्हणजे काय ? त्यांचे फायदे स्पष्ट करा. [10]

किंवा

सामुहिक उद्योजकता यावर सविस्तर टीप लिहा.

प्रश्न 4) शहरी व ग्रामिण सेवा व्यवसायाच्या संधी सविस्तर लिहा.

[20]

किंवा

व्यवसायाधिकार म्हणजे काय ? व्यवसायाधिकाराचे व्यवसायाधिकार देणाऱ्यास व व्यवसायाधिकार मिळविणाऱ्यास मिळणारे फायदे स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) उद्योजकतेची गरज
- ब) डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटिल यांचे योगदान
- क) स्वयं सहायता गटाचे स्वरूप व व्याप्ती
- ड) उद्योजकिय विकासात सामाजिक व राजकिय आव्हाने
- इ) सेवा व्यवसायाचे प्रकार
- फ) स्वयं सहायता गटाचे महत्व

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1197

[Total No. of Pages : 3

[4963] Ext. - 513
S.Y. B.Com.
MARKETING MANAGEMENT
(2013 Pattern) (Special Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Define Marketing Management. Describe Marketing characteristics in Indian context. **[20]**

Q2) What do you mean by Marketing Environment? Briefly describe the current marketing environment in India. **[20]**

OR

Describe the Marketing Communication Mix.

Q3) a) Explain the elements of Services Marketing Mix. **[10]**

b) Describe the present status of e-marketing in India. **[10]**

OR

a) What are the problems of rural marketing in India?

b) Describe the role of marketing manager in Green Marketing.

Q4) Describe various factors influencing consumer behaviour. **[20]**

P.T.O.

Q5) Write short notes (Any Two) :

[20]

- a) Marketing Communication through product cues
- b) Features of Services
- c) Importance of Green Marketing
- d) Types of Buying Motives

Total No. of Questions : 5]

P1197

[4963] Ext. - 513

S.Y. B.Com.

MARKETING MANAGEMENT

(2013 Pattern) (Special Paper - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडवणे अनिवार्य आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) विपणन व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. भारतीय संदर्भात विपणनाची वैशिष्ट्ये वर्णन करा. [20]

प्रश्न 2) विपणन पर्यावरण म्हणजे काय ? भारतातील सद्य विपणन पर्यावरणाचे थोडक्यात वर्णन करा. [20]

किंवा

विपणन संदेशवहन मिश्रचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) अ) सेवा विपणन मिश्रचे घटक समजावून सांगा. [10]

ब) भारतातील इ-मार्केटिंगची सद्य स्थिती वर्णन करा. [10]

किंवा

अ) भारतातील ग्रामीण विपणनाच्या कोणत्या समस्या आहेत ?

ब) हरित विपणनामध्ये विपणन व्यवस्थापकाची भूमिका वर्णन करा.

प्रश्न 4) ग्राहक वर्तनावर परिणाम करणारे विविध घटक वर्णन करा. [20]

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

अ) वस्तूच्या स्वरूपावरून होणारे विपणन संदेशवहन

ब) सेवांची वैशिष्ट्ये

क) हरित विपणनाचे महत्व

ड) खरेदीच्या हेतूंचे प्रकार

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

P1198

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 514

S.Y. B.Com.

Economics

**AGRICULTURAL AND INDUSTRIAL ECONOMICS (Special Paper - I)
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 1 is compulsory.*
- 2) Attempt five from question No. 2 to 8.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What is Agriculture Economics? Explain the nature and scope of Agricultural Economics. [20]

Q2) State and explain the role of Agriculture in Economic Development. [16]

Q3) What are the advantages and disadvantages of the large size of the farm? [16]

Q4) Explain the scope and significance of Industrial Economics. [16]

Q5) Explain the factors affecting optimum size of firm. [16]

Q6) Answer in brief : [16]

- a) Explain the causes of Industrial monopoly.*
- b) Explain the nature of demand for Agricultural product.*

P.T.O.

Q7) State and explain the weber's Theory of location of Industry. **[16]**

Q8) Write short notes : **[16]**

- a) Types of diversification of firm.
- b) Industrial Efficiency.

Total No. of Questions : 8]

P1198

[4963] Ext. - 514

S.Y. B.Com.

अर्थशास्त्र

कृषी आणि औद्योगिक अर्थशास्त्र (स्पेशल पेपर - I)

(2013 पॅटर्न)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) प्रथम प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते 8 यापैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) कृषी अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? कृषी अर्थशास्त्राचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. [20]

प्रश्न 2) आर्थिक विकासातील शेतीची भूमिका सांगा व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 3) शेतजमिनीच्या मोठ्या आकारमानाचे फायदे-तोटे स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 4) औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्व स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) पर्याप्त आकारमानाच्या उद्योगसंस्थेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 6) थोडक्यात उत्तरे द्या. [16]

अ) औद्योगिक मत्केदारीची कारणे स्पष्ट करा.

ब) शेती उत्पादनाच्या मागणीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) उद्योगाच्या स्थान-निश्चितीचा वेबरचा सिद्धांत सांगा.

[16]

प्रश्न 8) थोडक्यात टीपा लिहा.

[16]

अ) उद्योगसंस्थेच्या विविधीकरणाचे प्रकार

ब) औद्योगिक कार्यक्षमता

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P1199

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 515

S.Y. B.Com.

DEFENCE BUDGETING, FINANCE AND MANAGEMENT

(2013 Pattern) (Paper - I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer in 20 words each (any ten) :

[10 × 2 = 20]

- a) State the meaning of budgetary perspectives
- b) Define Logistics.
- c) State the meaning of public sector undertaking
- d) Define Threat perception?
- e) Write any two merits of war time economy
- f) Define war potential
- g) Define self-reliance
- h) Define Zero budget
- i) Define economic power
- j) What do you mean by war finance?
- k) Define national security
- l) What is deficit finance?
- m) State the meaning of productive Defence expenditure

P.T.O.

Q2) Answer in 500 words (any one) : [20]

- a) Explain determining factors of defence expenditure.
- b) Analyses India's defence expenditure from 1990 to present day.

Q3) Answer in 500 words (any one) : [20]

- a) Describe relationship between Economy and national security.
- b) Describe role of D.R.D.O in India's Defence production.

Q4) Answer in 500 words (any one) : [20]

- a) Write in short salient features of Indian Economy.
- b) Describe challenges to India's external security.

Q5) Write short note on (any two) : [2 × 10 = 20]

- a) Merits of peace time economy
- b) Importance of zero Budgets
- c) Causes of increasing defence expenditure
- d) Impact of war on Armed Forces

Total No. of Questions : 5]

P1199

[4963] Ext. - 515

S.Y. B.Com.

डिफेन्स बजेटिंग फायनान्स अँड मॅनेजमेन्ट

(2013 Pattern)(पेपर - I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) 20 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही दहा)

[20]

- अ) बजेटरी प्रसपेक्टीव्ह अर्थ लिहा.
- ब) पुरवठाव्यवस्था व्याख्या द्या.
- क) पब्लिकसेक्टर अंडरटेकींग चा अर्थ लिहा.
- ड) धोक्या विषयीची संकल्पना व्याख्या द्या.
- इ) युद्धकालीन अर्थव्यवस्थेचे कोणतेही दोनगुन लिहा.
- फ) 'युद्धक्षमता' व्याख्या द्या.
- य) आत्मनिर्भरता व्याख्या द्या.
- र) शून्यआधारीत अर्थसंकल्प व्याख्या द्या.
- ल) "आर्थिक सामर्थ्य" व्याख्या द्या.
- व) युद्धनिधी म्हणजे काय ?
- श) राष्ट्रीय सुरक्षा व्याख्या द्या.
- ह) "डिफीसिट फायनान्स" म्हणजे काय ?
- ष) उत्पादकीय संरक्षण खर्च अर्थ लिहा.

प्रश्न 2) 500 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही एक) [20]

- अ) संरक्षणावरील खर्च निर्धारित करणारे घटक स्पष्ट करा.
- ब) 1990 पासून तर आजपर्यंतच्या भारताच्या संरक्षणा वरील खर्चाचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 3) 500 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही एक) [20]

- अ) राष्ट्रीय सुरक्षा आणि अर्थव्यवस्था यातील संबंधाचे वर्णन करा.
- ब) भारताच्या संरक्षण उत्पादनातील संरक्षण संशोधन आणि विकास संघटनेने निर्माण केल्या भूमिकेचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) 500 शब्दात उत्तरे द्या. (कोणतेही एक) [20]

- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेचे ठळक गुणधर्म थोडक्यात लिहा.
- ब) भारताच्या बहिर्गत सुरक्षेची आव्हाने - वर्णन करा.

प्रश्न 5) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) [20]

- अ) शातंताकालीन अर्थव्यवस्थेचे गुणधर्म
- ब) शुन्यआधारीत अर्थसंकल्पाचे महत्व
- क) संरक्षणावरील खर्च वाढण्याची कारणे
- ड) युद्धाचा सशस्त्रसेनादलावर होणारा परिणाम

Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

P1200

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 516

S.Y. B.Com.

**INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM (Paper - I)
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) Question No. 1(One) is compulsory.*
- 2) Solve any five questions from Q. No. 2 to Q. No. 9.*
- 3) Figures to the right indicate full marks.*

Q1) What do you know about Life Insurance Business? Describe, the working of Life Insurance Business in India. **[20]**

Q2) Define Insurance? Explain the Basic principles of Insurance. **[16]**

Q3) Distinguish between Life Insurance and General Insurance. **[16]**

Q4) Explain the Role of General Insurance Company of India (GIC) in Insurance sector. **[16]**

Q5) What are the challenges before Indian Insurance Business. Explain in detail. **[16]**

Q6) Describe the impact of Tourism on Indian social and cultural aspect. **[16]**

Q7) Define Tourism? Explain the various types of Tourism. **[16]**

P.T.O.

Q8) What is mean by Tour operator? State responsibilities of Tour-operators.[16]

Q9) Describe the significance of Tourism - Accommodation for the Tourists.
[16]

Total No. of Questions : 9]

P1200

[4963] Ext. - 516

S.Y. B.Com.

INSURANCE, TRANSPORT AND TOURISM (Paper - I)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. एक सोडविणे आवश्यक आहे.

2) प्रश्न क्र. दोन ते प्रश्न क्र. नऊ मधून कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) आयुर्विमा व्यवसाय याबद्दल आपण काय जाणता ? भारतातील आयुर्विमा व्यवसायाची कामगिरी विशद करा. [20]

प्रश्न 2) 'विमा' याची व्याख्या सांगा. विम्याची मूलतत्वे स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 3) आयुर्विमा आणि सर्वसाधारण विमा यातील फरक / तफावत स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 4) विमा क्षेत्रात भारतीय सर्व साधारण विमा कंपनीची असलेली भूमिका स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 5) भारतीय विमा व्यवसाया समोरील असलेली आव्हाने, सविस्तर स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 6) भारताच्या सामाजिक आणि सांस्कृतिक क्षेत्रावर पर्यटनाचा असलेला प्रभाव विशद करा. [16]

प्रश्न 7) पर्यटनाची व्याख्या सांगून, पर्यटनाचे असलेले विविध प्रकार स्पष्ट करा. [16]

प्रश्न 8) 'यात्रा-आयोजक' म्हणजे काय ? यात्रा-आयोजकाच्या जबाबदाऱ्या सांगा. [16]

प्रश्न 9) पर्यटकांच्या दृष्टीने पर्यटन-निवासव्यवस्थेचे असलेले महत्त्व विशद करा. [16]

Total No. of Questions : 8]

SEAT No. :

P1201

[Total No. of Pages : 4

[4963] Ext. - 517

S.Y. B.Com.

COMPUTER APPLICATIONS & PROGRAMMING

VBSCRIPT & RDBMS (Paper - I)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates:

- 1) *Question No. 1 is compulsory.*
- 2) *Solve any five questions from Q. No. 2 to 8.*
- 3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any four of the following :

[4 × 5 = 20]

- a) Explain vbscript syntax with example.
- b) What is RDBMS.
- c) How to insert comment in VBSCRIPT.
- d) Explain placement of vbscript in HTML file.
- e) Explain classification of SQL commands.
- f) Explain sequence and synonyms in SQL.

Q2) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) What are the rules for declaring variables in vbscript.
- b) Explain any four scalar function of SQL.
- c) What is primary and foreign key of SQL.
- d) Explain Scope of variables in vbscript.
- e) Explain Grant and revoke command of SQL.

P.T.O.

f) Trace the output of following vbscript program.

```
<Script language = "vbscript" Type = "Text / vbscript">
```

```
Dim a : a = 20
```

```
Dim b : b = 15
```

```
Dim c :
```

```
c = a & b.
```

```
Document. write (c)
```

```
c = a + b.
```

```
document. write (c)
```

```
</Script>.
```

Q3) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) Explain nested if statement of vbscript.
- b) Explain any four mathematical functions of vbscript.
- c) What is an Array? How to assign values, to an array in vbscript.
- d) Explain index and views of SQL.
- e) What is Union, Intersect operator of SQL.
- f) Explain like operator with example.

Q4) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) Explain Roll up and cube operator of SQL.
- b) Explain syntax & purpose of following commands.
 - i) Alter
 - ii) Drop
- c) Explain select command with all options in SQL.
- d) Write any four string functions of vbscript.
- e) What is event? Explain any four mouse events of vbscript.
- f) Explain select case statement of vbscript.

Q5) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) Explain any four string functions of SQL.
- b) Write note on unique check constraint of SQL.
- c) What are the restrictions for Alter command in SQL.
- d) Consider following table and solve the queries
Salesman (sno, Sname, Saddr, Sell amt)
 - i) List name and sell amount of all salesman.
 - ii) Delete record of salesman whose name is Akash.
 - iii) Add 10% incentive to sellamt of all salesman.
 - iv) Display name of all the salesman whose Sellamount is less than 1000.
- e) Explain various arithmetic operators of vbscript.
- f) What is Inputbox () & msgbox ()

Q6) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) Explain various data types of SQL.
- b) What are the logical operators of vbscript.
- c) What is DOM.
- d) What is constraint? Explain Not Null constraint.
- e) Explain Components of ODBC.
- f) Explain Difference between delete & Drop command of SQL.

Q7) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) What is dual table of SQL.
- b) State different types of Joins?
- c) Explain In and Between operator of SQL.
- d) Write various keyboard event of vbscript.
- e) Explain top down Vs event driven programming.
- f) Write rules for declaring variables in vbscript.

Q8) Attempt any four of the following :

[4 × 4 = 16]

- a) What is MINUS operator? State its syntax.
- b) What is function and procedure of vbscript.
- c) Explain Numeric & literal constant of vbscript
- d) What is ODBC? Give its architecture.
- e) What happens to indexes when table is dropped.
- f) State the difference between NOT EXIST and NOT IN.

